

دانشگاه علوم پزشکی آجا

آموخته‌هایی از نقش نیروهای نظامی در زلزله اخیر ژاپن

سیده زهرا میراعلایی

مقدمه: از آنجا که قدمت فرایندهای زیست محیطی که منجر به بروز بلایای طبیعی و آسیب‌ها و تلفات جانی به بشر می‌شود، به ابتدای پیدایش کره زمین باز می‌گردد، دیده دور اندیش تنها راه رویارویی و جدال انسان را با آن در شناخت و درس آموزی از وقوع سوانح در جوامع مختلف می‌داند.

در طول تاریخ انسان‌های زیادی در اثر زمین لرزه جان خود را از دست داده‌اند. در ایران نیز آثار زمین لرزه‌های محلی در استان‌های مختلف وجود دارد، آنگونه که اسناد و مدارک موجود نشان می‌دهد ایران طی ۶ دهه اخیر حداقل ۱۲ زمین لرزه با شدت مطلق بیش از ۷ ریشتر را شاهد بوده است. یعنی به طور متوسط هر ۵ سال یک بار که آن را در زمره ۱۰ کشور بلاخیز جهان قرار داده است (۱). کشور ما از گذشته زلزله‌های بسیار شدیدی را شاهد بوده است. این در حالی است که کمیته اضطراری بلایای طبیعی (DEC) درباره خطر زلزله در دست کم سه شهر بزرگ جهان در ۱۰ سال آینده هشدار داده است که نام تهران نیز در فهرست این شهرها قرار دارد و بر کسی پوشیده نیست که وقوع زلزله‌ای مشابه بم برای شهر تهران فاجعه‌ای دهشتناک را در پی خواهد داشت. و مادامی که مشکلات امداد رسانی پس از وقوع زلزله بم مانند عدم تقسیم کار مناسب، عدم وجود سازمان‌های محلی در صحنه امداد و نجات، ضعف هماهنگی سازماندهی و برنامه‌ریزی مشترک بین گروه‌های امدادی و ضعف در مدیریت مناسب نیروی انسانی و تجهیزات مرتفع نشود نمی‌توان انتظار داشت که تکرار چنین فاجعه‌ای در گوشه‌ای دیگر از ایران با تلفات کمتری همراه باشد. و این میسر نخواهد شد مگر با درس آموزی از تجربیات موفق که سایر جوامع درروایی با چنین فجایعی بدست آورده‌اند.

از آنجا که با وقوع حوادث غیر مترقبه در تمام کشورهای دنیا نیروهای مسلح به دلیل ویژگی‌های خاص و مبتنی بر ماموریت آنها از حلقه‌های اصلی در پاسخگویی به بحران محسوب می‌شوند مغتنم است مروری داشته باشیم بر یکی از تجارب موفق نظامیان در عرصه امداد و نجات که از برجسته‌ترین آنها می‌توان به فاجعه مارس ۲۰۱۱ در ژاپن اشاره کرد.

نظر به اینکه ایران جزو اولین کشورهای دنیا از لحاظ حادثه خیزی می‌باشد، درس آموزی از فجایعی که همواره در نقاط مختلف جهان به وقوع می‌پیوندد، از اهمیت خاصی برخوردار است. لذا با توجه به این که نیروهای مسلح در عرصه بهداشت و درمان به دلیل ویژگی‌های خاص و استراتژیک و مبتنی بر ماموریت آنها در تمام کشورهای دنیا از حلقه‌های اصلی در پاسخگویی به بحران‌ها محسوب می‌شوند، در این مطالعه به بررسی زلزله ۸/۹ ریشتری مارس ۲۰۱۱ که عنوان پنجمین زلزله بزرگ دنیا را به خود